

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Oberdank in Slovenstvo.

Pretekli teden našla je glasovita Oberdankova pravda v Trstu tragičen svoj konec: najostrejšo orožje, s katerim brani človeška družba svojo varnost, smrtna kazen zadela je zločinca, kateri se je v slepem fanatizmu predrznil stegavati svojo roko po vzvišeni osebi avstrijskega vladarja in z redko trdosrčnostjo, neomehčan do zadnjega dihleja prestopal je nesrečnež grozovito svojo osodo. Z ozirom na to, da se nameravani atentat niti izvršil nij, pričakovale so morda nekatere rahločutne dušice, da bode do brotljivi naš cesar tudi v tem slučaju posluževal se najlepše svoje prerogative ter pomilostil zločinca. Da se to nij zgodilo, temu se mora uzrok iskati gotovo v tem, da se Oberdank nij pregrešil le proti civilnemu kazenskemu zakonu, temveč da je bil tudi vojaški uhajač, da je prelomil sveto vojaško prisego in napadal življenje najvišjega vojaškega gospodarja ter da bi jednako pomiloščenje gotovo neizmerno škodovalo najpotrebnejši lastnosti katerekoli armade, vojaške disciplini. Poleg tega pa tu treba pomisliti, da se Oberdankovo hudodelstvo nikakor ne dá primerjati drugim atentatom naše dōbe. Na Nemškem izvirali so zločini Hödelnovi in Nobilingovi od zatirane socijalistične stranke, na Ruskem jih je prouzročil obupni položaj nihilistične stranke in blagi car Aleksander II. moral je, dasi nedolžen, trpeti zaradi nasilstva in krute brezobzirnosti svojih organov. Ali kaj za Boga opravičuje dandanes italijansko narodnost v Avstriji, razvajeno to dete, katera varno in mirno uživa vse svoje državljanske in narodne pravice, katera celo gospoduje nad slovansko večino, ki je tako nesrečna, da mora združeno z Italijani bivati v istej deželi, kaj, vprašamo, napotovalo je protežirano to pleme do takega grozodejstva!

In da je bil usmrten zločinec baš sin tržaškega mesta, to daje celej stvari posebno resen značaj, posebno zanimiv relief. Pet sto let je minulo,

od kar je 30. septembra 1382 Trst, preje predmet dolgotrajnega prepira mej Benečani in oglejskim patriarhatom, prostovoljno podal se pod zavetje avstrijskega orla ter habsburškega vojvodo Leopolda III. priznaval svojim vladarjem. Od tega trenutka počeni nijso Habsburžani nikdar nehali braniti in gojiti tržaškega mesta, pospeševati njegov razvoj ter očetovsko skrbeti za njegovo blagostanje. Smelo trdimo, da bi Trst s svojim odprtim ladijiščem, brez zveze z mogočno habsburško državo, nikdar ne postalo veliko trgovinsko mesto, da bi pod italijansko oblastjo bilo dandanes še tam, kjer sta Ancona ali Brindisi. In kar so pričeli slavni njegovi pradedje, nadaljeval je presvitli naš vladar s prav cesarsko radodarnostjo. Nešteti milijoni potrošili so se za tržaško luko, velikodušno podpira se leto za letom največje tržaško mornarsko društvo „avstrijski Lloyd“, baš sedaj se misli zopet na veliko akcijo, da bi se podpirala onemogla tržaška trgovina, cesar sam se je podal k onej razstavi, katero je država z dragim denarjem osnovala na korist Tržačanom — in zahvala za toliko dobrot bila je cela dolga vrsta pobalinskih demonstracij, konečno pa — Oberdankova bomba! Ostuden dokaz najgrše nevhvaležnosti, s katerim se je na veke omadeževala „la fedelissima città di Trieste“!

Ali gotovo je tudi, da zaslužena smrt Oberdankova ne bode ostala brez važnih nasledkov, od katerih utegnemo najbolj zadeti biti baš mi Slovenci. Zaslepljeni fanatik nij bil osamljen, za njim stoji cela akcijska stranka sosednje Italije, stoji ideja italijanska, katera ima v sebi toliko moč, da se jej ne more uspešno upirati nobena vlaška vlada. Še pred nekaj leti sanjarili so naši nemško-liberalci o intimnej zvezi habsburškega cesarstva z italijanskim sosedom, osobna shajanja vladarjev bila so jim porok za to politično koalicijo, poleg tega pa so skrbno gojili avstrijsko italijanstvo ter v njem pozdravljali pripravnega zaveznika v strankarskem boju proti sovražnim Slovanom. Minul je sedaj lepi

ta sen in smelo rečemo, da je sedaj za zmiraj prerezan prst mej Avstrijo in Italijo; položaj je povsem jasen postal in za gotovo vemo, da nam od požrešne Italije nij pričakovati nič drugega, nego smrtno sovraštvo. Kakor hitro bomo prisiljeni v obrambo svojih koristi poprijeti se orožja, neizogibna je nam tudi vojska z Italijo in pri vsakej takej priliki imeli bomo italijansko bodalo v tilniku!

Jednak položaj vnanje politike bode pa gotovo moral izdatno uplivati tudi na zamotane naše notranje razmere. Avstrijska povestnica kaže jasno vsakemu, kateri ne spava pri belem dnevu, kaj da pomeni nezadovoljno prebivalstvo v državi. Stotine milijonov nas je stalo lombardo-beneško kraljestvo, upirali smo se na najmočnejše trdnjave evropske, vzdrževali skozi desetletja mnogoštevilne vojske na italijanskem jugu, ali vender nijsmo bili v stanu ohraniti si to vlast, in kljub hramosti naše vojske, kljub S. Martinu, Custozzi in Visu zmagovala je na zadnje — ideja italijanska! Hvala Bogu, da še nijsmo zabredli tako daleč tudi v ostalih deloma italijanskih pokrajinah! Poleg avstrijskih Italijanov živi še na Primorskem, v Trstu in Dalmaciji slovanska večina, čili i krepki, dasiravno od kratkovidnih državnikov prezirani, čestokrat celo zatrti slovanski rod. Da so naši interesi identični s koristjo avstrijske države in presvitile njene dinastije, da se zlasti mi Slovenci, boreči se za narodni naš razvoj pod slovansko trobojnico, ob jednom potegujemo za celokupnost naše države in za moč in slavo vladarske rodbine, to nij bilo nikdar jasneje nego v tem trenutku, ko Oberdankova smrt razburja vročevrni italijanski narod. Podpirati tedaj zvesto udano Slovenstvo nasproti irredentovskim težnjam, graditi s slovansko večino nerazrušljiv zid proti lakomnemu sosedu: to danes bolj nego kedaj zahteva zdrava avstrijska politika in upati smemo, da bodejo merodajni naši krogi spoznavši resnobo našega položaja „tandem aliquando“ v tem smislu uravnavali svoje postopanje! —j.—

LISTEK.

Kako pišejo Nemci slovensko literarno zgodovino! —

Illustrierte Literaturgeschichte der vornehmsten Kulturvölker, herausgegeben von Otto von Leixner, Leipzig & Berlin, Verlag & Druck von Otto Spamer. 1883. Tako se imenuje naslov obširni, 491 strani debelej knjigi, ki je tiskana na lep papir v velikej četvrtki baš zadnji mesec v svojej dovršeni obliki prišla v roke čakajočim jo naročnikom. Kakor kaže letnica 1883, ki je čitati na naslovu, postavil je pisatelj to svojo literarno zgodovino v prihodnje leto, a poslal nam jo je uže sedaj, ko o letu 83. vendar še ničesar čuti nij. Ali je bila ta hitrina umestna, to nij težko določiti; po naših mislih bilo bi pač bolje, ko bi bil vsaj oni zvezek v dežel poslal še le v prihodnjem letu, v kojem govori o književni zgodovini Slovencev; brž ko ne bi se bil do tje o naših razmerah vestneje podučil ter nam podal

sicer kratko, a vendar le skoz in skoz resnično in nezmedeno podobo naše literature. Storil bi bil to tem gotoveje, ker se nam zdi objektivni in resnicoljuben. Njegovo geslo je, kakor pravi str. 446: „Gerecht allerwege“; po tem geslu se je ravnal v obče še dovolj povoljno. Žal, da boluje tudi ta zgodovina za ono znano boleznijo nemških pisateljev, da govoreč o slovanski, posebno pa o slovanski literaturi njo samo prav površno poznajo ter le zajemajo iz nepopolnih, večkrat celo napačnih nemških virov. Ako kje, velja pač tu pregovor, da, kadar slepec slepca vodi, oba v jamo padeta; stare napake se ponavljajo, starim hibam pridevijo se nove. — Pisatelj se bavi od 371. do 451. strani izključivo le s slovanskimi slovstvi ter razdeljuje vso stvarino v pet po obsegu različnih poglavij. Prvi, ali v njegovej knjigi devetindvajseti oddelek slove: „Slavische Volkspoeseie“; tu je govor o slovanski narodni poeziji v obče. Navajajo se zgledi in odlomki iz posameznih pesnij, na nemško preloženih. Prestave so večinoma posnete iz znanih nemških pesnikov in predstavljalec narodnih pesnij slovanskih, mej njimi

Hartmann; Talvy, Kapper, Gerhard, Bodenstedt i. dr. Tej razpravi, raztezajoči se od 371. do 389. strani, sledi razprava o ruski književnosti. Njej je odločil pisatelj 20 strani. Tretje poglavje je omenjeno poljske literaturi na 22 straneh. Za Poljaki pride na vrsto slovesnost česka od 431. do 447. strani, in slednjič še jeden odstavek o književnosti srbski in slovanski, obsegajoč slabe štiri strani. O Hrvatih nijma posebne razprave, ampak le koncem vsej slovanski literaturi in posebej slovanski omenja prav ob kratkem, da je v novjšem času združeno hrvatsko slovstvo s srbskim, a da je bil nekda drug dialekt pismeni jezik.

Akopram je privoščil pisatelj zgodovini slovanskega slovstva celo več prostora, ko srbski, namreč od onih slabih štirih strani skoro tri, je vendar toliki obseg nekako barbarično majhen, posebno še radi tega, ker zavzema stran 449. vsaj v polovici v zgled postavljena pesen in ker ostaja literarni raziskavi le še malo prostora. Z mirno vestjo bi torej smeli molčati o tej pičli slovstveni zgodovini, a da tega ne storimo, temu je uzrok smešen uni-

Stanje mestnega posojila ljubljanskega.

(Ekspozé mestnega odbornika Iv. Hribarja v seji mestnega odbora dne 21. decembra t. l.).

(Dalje.)

Tako imenovani dobiček obeh let v skupnem znesku 49.067 gld. 66½ kr. prenesel se je k do-
bremu na poseben „dispozicijski račun“ in sicer, ka-
kor pravi v seji dne 11. februarja 1881 sprejeto
in odobreno sporočilo finančnega odseka, zato, da se
s tem doseže: „dass aus diesem Conto jederzeit
ersichtlich ist, was für Gemeindefzwecke disponibel
ist und was aus den Ueberschüssen des Anlehen-
fondes für solche Zwecke geleistet wurde.“

Kakor vidno smatral je torej finančni odsek
in z njim bivša večina mestnega zbora v bilanci
izkazani prebitok za čisti dobiček mestnega posojila,
dasi mu je bilo dobro znano, da se niso
pokrile vsled amortizacijskega načrta
predpisane anuitete in dasi je isto tako
moral vedeti, da mestu ljubljanskemu
preté velike nepravilnosti vsled tega, ker se
ne izpolnjujejo vse — posebno pa najvaž-
nejše določbe §. 1 glede posojila z realno
kreditno banko sklenjene pogodbe od 19. decembra
1879. leta.

Ta §. namreč mej drugim jasno določuje, da
mora z obzirom na amortizacijski načrt vsakoletna
anuiteta plačana biti iz dohodkov posojila. Kakor
pa je iz sub. B. priobčenega računa razvidno, pri-
manjkalo je v prvem (1880.) letu:

za pokritje dné 2. oktobra	
1880 pripadajoče anuitete	33.582 gld. 93½ kr.
k čemur pridejo še stroški	
v gotovini in 2% ni od-	
pis na račun inventarja	
per	898 „ 46 „
tedaj vkup	34.481 gld. 39½ kr.
v drugem (1881.) letu pa za	
anuitete	13.754 „ 47 „
k čemur pridejo še stroški	
v gotovini per	209 „ 29 „
in 2% odpis na račun in-	
ventarja	236 „ 04 „
ter konečno z dispozicijskega	
računa izdani znesek . . .	5.200 „ —½ „
tedaj v obeh letih	53.881 gld. 20 kr.
Ako se k temu priračuni še	350 „ — „
ki so se leta 1882 izplačali	
iz dispozicijskega računa,	
razvidno je, da se je zne-	
sek	54.231 gld. 20 kr.,

ker zanj nij bilo nikakoršnega pokritja, moral pla-
čati od posojilnega kapitala.

Da se je denar za pokritje anuitet jemal iz
ne še popolnem uplačanega posojilnega kapitala, je
popolnem nekorektno, kajti konsekvence tega ravna-
nja je vsakakor ta, da se je izdaten znesek poso-
jilne zaklade odtegnil obrestovanju še predno je
bilo zagotovljeno, da bode ta zaklada v prihodnjih

letih nosila toliko, kolikor predpisuje §. 1. pogodbe
in kolikor je **razen tega** potrebno za po-
kritje nedostatka prvih upravnih let. S
tem se je deficit napravil permanentnim.

Da si je bivša večina mestnega zbora
bila nekorektnosti tega svojega ravnanja
popolnem svesta, dokazuje naslednji pasus
sporočila njenega finančnega odseka, katero je bilo
odobreno v seji dne 15. februarja 1872: „Die
Tendenz des Gemeinderathes gieng nie dahin, alle
aus dem Anlehen einfliessende Gelder, wenn sie auch
eine ganz zweckmässige Verwendung im städtischen
Interesse finden würden, auch wirklich zu verwen-
den, sondern es sollten aus selben zunächst die
Mittel beschaffen werden die jährl. Amortisations-
quote ganz zu decken, und nur der verbleibende
Rest, welcher der Gemeinde dann unbelastet zuge-
flossen wäre, sollte dermal für die städtischen Be-
dürfnisse verwendet werden.“

Da se potem jedino pravemu načelu pri
upravi posojilne zaklade nij ravnalo, ima pač svoj
uzrok v tem, ker je hotela davkoplačevalcem —
kateri so vendarle v prvi vrsti odgovorni za vse
dolžnosti, ki jih je mesto z najetjem posojila pre-
vzelo, — s fiktivnimi izkazi o dobičku dokazati, kako
ugodna je bila ta njena finančna operacija.

Izkazi o dobičku pa so se, kakor to dokazu-
jejo članki po časopisih, ki so stranki bivše večine
mestnega zbora na razpolaganje, kakor to dokazu-
jejo osobne agitacije za časa poslednjih mestnih vo-
litev in zelena brošura, ki se je neodločnim volil-
cem ad captandam benevolentiam razpošiljala, rabili
za strankarske namene.

Ako se vse to premisli, mora se priti in prišel
sem tudi resnično do prepričanja, da je nepravilno,
jasne določbe de dato 19. decembra 1879 in trgo-
vinski zakon prezirajoče knjigovodstvo o poso-
jilnej zakladi bilo v podpiranje strankarskih name-
nov uravnano.

Poleg istega §. 1. ima mesto ljubljansko
posojati amortizacijske zaklade one zneske, katere
je vsled izžrebovalnega načrta sreček v prvih letih
treba za dobitke več plačevati ko 65.000 gld. To
pa se nij zgodilo, temveč potrebni zneski so se je-
mali iz posojilne zaklade same.

Sicer je res, da se te tako posojene svote v
teku 12 let povrnejo posojilnej zakladi s 4-5%nimi
obrestmi in obrestnimi obrestmi, a to ravnanje smelo bi
se le takrat smatrati za opravičeno in dopustljivo,
ako bi uže takoj v prvem letu bilo amortizacijske
zaklade omogočeno doseči iz fruktificiranja posojilne
zaklade 4-5% obrestmi. Nikakor pa se ta postopek
ne more smatrati opravičenim z ozirom na to, da
bi imela posojilna zaklada vsled izgube pri obrestih,
ki nastane v prvih treh letih zavoljo le polagoma
vrščega se uplačevanja posojila, v prihodnjih letih
doseči višje obrestovanje svojih kapitalij, ko ono, ki
jej je zagotovljeno pri amortizacijske zakladi.

Dne 1. marcija 1883. leta ima zavod „Wiener
Bank Gesellschaft“ kot naslednica „realne kreditne

banke“ uplačati mestu poslednji obrok posojila; in
ker se ima istega leta dne 2. oktobra plačati prva
anuiteta po popolnem uplačilu vsega posojilnega kapi-
tala, vzel sem ta dan za basis svojega računa, v kate-
rem bodem dokazal, koliko je mesto doslej vsled tega,
ker se je posojilo sklenilo pod neugodnimi pogoji in
vsled tega, ker se uprava posojilne zaklade nij vršila
in doslej vsaj izvršila brez izgub, trpelo škode,
resp. kako mu je v bodoče uravnati upravo poso-
jilne zaklade, da bode moglo zadostiti vsem svojim
v amortizacijskem načrtu obseženim in s pogodbo
od 19. decembra 1879 prevzetim obvezam.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. decembra.

V vladinih krogih namerava se preustroj **na-
učnega ministerstva**, in sicer pravi „Pokrok“,
ki prinaša to vest, da se naj bodo v ministerstvo
umestili taki ljudje, katerim so dobro poznane raz-
mere posameznih dežel. — Ministerstvo se brani po-
zvati na česko univerzo ruska profesorja medicine
Tomso iz Charkowa in Lambl-a iz Varšave, koje je
priporočal česki klub; obljubilo pa je imenovati tri
česke docente za profesorje.

Tržaško društvo „Associazione Politica“
sklenilo je odposlati na vlado in zbornico poslancev
peticijo, v katerej prosi, da naj bi se ne odvzelo
Trstu kar nagloma prosto pristanišče, nego
naj bi se o tem sporazumevalo z mestnimi korpora-
cijami, da se ustvari kompenzacija. Prošnja zahteva
nadalje neposredno zvezo z Rudolfovo železnico, pod-
pora za nova brodovja, diferencno carino, preložitev
poviška na hišni davek za 25 let ter podaljšanje in
znižanje averzuma.

Vnanje države.

„**Glas Crnogorca**“, razpravljajoč v zad-
njem listu razne vznemirjajoče vesti, pravi: „Iz vsega
tega izhaja to: Ako je Evropa vznemirjena zaradi
nekaterih pojavov v višjih diplomatičnih krogih, jo
še bolj vznemiruje zavest, ki nosi na sebi breme
nekrivice, prizadetih tolikim narodom, osobito na
vztoku; prave nevarnosti pa vsaj za sedaj nij še na
političnem obzorju. Kar se tiče nas v Črni Gori,
mi mirno gledamo in pokojno pričakujemo dogodkov,
ki bi mogli nastopiti.“

V zadnjih sejah **srbske** skupščine vzprijela
se je novela šolske postave. Seje obiskuje
jedva po 100 skupščinarjev; predsednik se brani
čitati katalog ter konstatovati nesklepnost. Mnogo,
celo izmed vladni prijaznih poslancev odlaga svoje
mandate, nekateri navajajo kot uzrok željo volilcev.
— Odsek za novo vojskino organizacijo
vzprijel je dotično predlogo vojnega ministra ter se
bode kmalu o njej v skupščini obravnavalo. „N. Fr.
Pr.“ pripoveduje o tem natančneje, zatrjuje isti-
nitost, da je bil kralj Milan sam prišel k odsekovej
seji in je ondi izrazil svoje upanje, da bi se pred-
loga vzprijela, kar se je tudi v pozni noči zgodilo,
dasi je eden izmed členov odseka kralju naravnost
dejal: „Gospod, to bo težko šlo“. — V dopolnilni
volitvi dobila je vlada iz 21 mandatov samo 4; ra-
dikalci 15 in 2 pa liberalci.

Veliko pozornost vzbujajo zadnje čase pogovor,
kojega je imel z **ruskim**, v Italiji bivajočim mi-
nistrom pl. Giersom italijanski žurnalista Lazzaro.

cum, ki smo ga zasledili v njej. Razun tega gotovo
ne bode odveč opozoriti občinstvo, kojemu pride
morda ta knjiga v roko, na nekatere druge napake
in nedoslednosti, ki se ondi nahajajo.

Pisatelj pripoveduje v prvo, da stanujejo Slo-
venci (po njem tudi Vendi) v jednom delu Štajarske,
v nekterih pokrajinah Ogrske in na Koroškem; o
Kranjskih Slovencih ne črha niti besedice, dasi
bi imel pač vedeti, da je njih največ in da zaslužijo
uže zaradi svojega števila prvim imenovani biti. Nič
ga nij oviralo molčati o Kranjskih Slovencih, dasi
so vsi pisatelji, koje navaja imenoma, po rodu le
Kranjci. Težko, da bi bilo tudi nepotrebno, povedati
v „katerih“ delih, ali južnih ali severnih, Štajarske,
Ogrske in Koroške so doma Slovenci; po našem
lastnem prepričanju so Nemci, kojim je pač v prvi
vrsti Leixnerjeva knjiga namenjena, notri do zadnjih
dnij kaj malo vedeli o Slovencih, njih bivališča zdela
so se jim kakor kaka deveta dežela. Ko bi bil dejal
pisatelj: „Slowenen, welcher Stamm den südlichen
Theil von Steiermark, westliche Landstriche in Un-
garn, dann südliche in Kärnten und den grössten

Theil von Krain bewohnt“, povedal bi bil vsakemu
čitatelju nemškemu prav na kratko dovolj in potro-
sil bi ne bil v to nič več prostora, ko s svojim ne-
jasnim in silo površnim govorenjem. In ko bi se
mu imelo to vendar le pripetiti, naj bi bil pak iz-
pustil nič manj ko bedasto opombo, da se deblo
slovensko „wieder auszubreiten beginnt“. Po čemu
pač trobiti v svet, kar nij istina! Krajevno se Slo-
venci ne širijo, niti ne naraščajo toliko, da bi o
tem govorili; ako so se pa jeli bolj in bolj zavedati
svoje narodnosti ter se probudili uže jedenkrat iz
dolgega spanja, je to čisto druga stvar. To je res-
nično, a ono je napačno; se ve da, tudi s tem še
nij Nemštvo, bog vedi, v kakej nevarnosti. — Pra-
Trubarjeva doba je pisatelju po vsem neznana; pravi
le, da so se pač iz 10. stoletja ohranili nekateri
pisani spominki, a imenuje pa samo dve homiliji in
jedno vero. Bolj natanko opisuje Trubarja in nje-
govo delovanje; pripoveduje, kje in kedaj je rojen,
kedaj je umrl, kako so ga preganjali itd., vse to
še s hvalevredno temelitostjo. Za tem našteva neka-
tere spise Trubarjeve, namreč, „katekizem“, „ka-

lender“, evangelij sv. Matevža in zadnje njegovo
delo: prestavo Lutrove hišne postile. Poudarja, da
se je duševni razvitek Slovencev ravno dobro pri-
čel po nemške reformacije, toži, da so nasprotniki
reformacije uničili malo da ne vse književno delo-
vanje, ter da je narodni govor vidno pešal in ginil.
Usmilili so se ga slednjič, kakor pravi, „patriotisch
gesinnte Männer“ Jurij Japelj, Anton Felix Dev — ki
je pač oče Janez Damascen — in Anton Linhart. O
prvem so mu poznate letnice rojstva in smrti njegove, o
Damascenu ve le, da je umrl l. 1786., kedaj pa se
je rodil, o tem molči, kar se ve da niti čudno nij,
vsaj celo naš pl. Kleinmayer tu nij nič bolje postop-
pal. Jednako se je godilo pisatelju pri Linhartu;
letnico njegove smrti (1795) je izpustil, a za letnico
njegovega rojstva podal je številko 1758, ki pa nij
prava, kajti A. Linhart se je porodil l. 1756. Tudi
krajev, kjer so se ti trije pisatelji rodili, ne ve po-
vedati, ali jih vsaj povedal nij. Pač pa je zadel
pravo, učeč, da je Linhart pisal več v nemškem, ko
v slovenskem jeziku.

(Konec prih.)

Na zadnjega vprašanje o sporazumljenji Rusije z Vatikanom odgovoril je pl. Giers: „Lahko si mislite, da nam je na tem ležeče, da živimo v lepem miru s sv. Stolum, ker imamo 10 milijonov katolikov; a mej to željo in ugodnostimi, katere zahteva Vatikan, je še velika daljawa. Obravnava se uže dve leti, a brez vzpeha; nijsmo še pri volji nastaviti političnega agenta pri sv. Stolu. Jaz se nijsem kar nič brigal za te nedognane obravnave, koje prepuščam oficijoznemu poverjeniku. Moje potovanje nij imelo niti tu, niti drugje političnega namena. Skozi Bero lin pač nijsem mogel potovati, da ne bi pozdravil kneza Bismarcka, kakor tudi v Italijo nijsem mogel priti, da se nijsem poklonil kralju Humbertu. Šel sem v Vatikan, kakor vsak drug tujec, ki k Vam pride. Domov gredé šel bodem skozi Dunaj, pa tudi tam ne bodem imel nobene misije; vem pa, da jo bodo iznašli brez mene.“

V rumunskeji kamori interpelovali so ministra-predsednika o stališči, katero bode zavzemala Rumunija v konferenci, sklicanej v London zaradi urejenja podonavskega vprašanja. Minister je odgovoril, da so vse vlasti obljubile Rumunijo k konferenci pozvati. — Liberalna stranka je v posebnem shodu sklenila, da je sedanje politično stanje neprilichno za revizijo ustave; tega mnenja je tudi kabinet.

Dopisi.

Iz Krškega 26. decembra. [Izv. dopis] Zelo nas je zbolela novica v poslednjem „Nar.“, da je deželni odbor same nemškutarje imenoval za svoje zastopnike v c. kr. okrajnih šolskih svetih. Samih narodnjakov sicer od sedanjega deželnega odbora nijsmo pričakovali, a vender tega smo se nadejali, da bode odlične šolske prijatelje vender še imenoval, če tudi so nekoliko narodni. Pri nas obžalujejo narodni in šolski prijatelji, posebno pa učitelji, da je deželni odbor pri imenovanju prezrl na šega župana, državnega in deželnega poslanca gosp. V. Pfeiferja, ki je bil uže kach 10—12 let ud tej šolskeji gosposki, in ki je z velikim veseljem in požrtvovalnostjo se udeleževal pri šolskih posvetovanjih. Nobene seje ni rad zamudil; predno se je moral odpeljati k deželno- ali državno-zborskim sejam, skrbel je, da se je prej udeležil seje pri c. kr. okrajnem šolskem svetu, in kadar so bile važne obravnave, pripeljal se je nalašč iz Ljubljane ali celo z Dunaja k sejam. V poslednjih 10 letih so imeli c. kr. okrajni glavarji in šolski nadzorniki posebno piko na narodne učitelje.

G. V. Pfeifer jih je zmiraj branil in mnogo-krat obvaroval pred nevarnim nemškutarskim udarcem; nasproti pa je bil tudi napram nemškutarskim učiteljem prizanesljiv; imel je vsikdar to-le geslo: Moj princip je, zagovarjati učitelja. Učitelji in šolski prijatelji so mu radi tega za njegovo toplo naklonjenost iz srca hvaležni, kar naj bo blagemu domoljubu v tolažbo, da se je nemškutarski deželni odbor tako nezaupljivega pokazal jednemu izmed prvih šolskih prijateljev na Kranjskem. Imenovanje novih ljudskih zastopnikov v okrajne šolske svete tudi kaže, da dotični skoro v nijednem okraji ne bivajo ondi, kjer imajo ti zastopi svoje sedeže. Pri nas sta oba precej oddaljena od Krškega in treba bo jima dnino in potnino plačevati, kadar bosta k sejam dohajala; to bode znašalo, ako bodo seje redno vsak mesec, na leto 150 do 200 gld. Prejšnja narodna zastopnika, pokojni dr. Koceli in V. Pfeifer, bivala sta pa oba v Krškem — in dotični blagajnici je bilo s tem precej prihranjeno. O sedanjih zastopnikih, o gosp. Lenku in Scheyer-u naj še povem, da nijsta Slovence, niti Kranjca, da bivata še le malo let v tem okraji in razmere naše težko da dobro poznata.

Domače stvari.

— (Dnevni red mestnega odbora seji,) katera bode v petek 29. dan decembra t. l. ob 5. uri popoldne v mestnej dvorani. I. Naznana prvosedstva. II. Finančnega odseka poročilo: a) o prošnji upraviteljstva mestnemu ubožnemu zavodu gledé pokritja stroškov ubožne blagajne za poslednjega četrtletja 1882; b) o proračunu dohodkov in stroškov mestnej klavnice in mestnemu posojilu za 1883. leto; c) o prošnji Jarneja Matevžeta, najemnika kopelji v koleziji, da bi se mu odpustilo nekoliko letošnje

najmovine; d) o mestnega magistrata predlogu zaradi naprave voza za smeti; e) o prošnji avstro-ogrškega pomočnega društva v Milanu za prilog; f) o ljubljanske mestne občine proračunih za 1883. leto. III. Stabvenskega odseka poročilo glede končnega računa o gradnji mestne klavnice. IV. Policijskega odseka poročilo o prošnji nekaterih vrčmarjev, da bi doma klati smeli prašiče. V. Poročilo odseka za olepšavanje mesta o umirovljenega mestnega ekonoma stanovanji v gradu Tivoli. VI. Mestnega odbornika gospoda Ivana Hribarja samostalni predlog, naj se izvoli odsek petero članov, ki ima mestnemu zastopu staviti nasvete o izpeljavi vodovoda. VII. Mestnega odbornika gospoda dr. Josipa Suppana samostalni predlog: Der löbliche Gemeinderath wolle beschliessen: a) das Stadtbauamt werde beauftragt, die Differenz von circa 3000 fl., welche bei Vergleichung der in der Zeit vom 4. Juni 1881 bis 29. Oktober mit jenen in der Zeit vom 3. Juni 1882 bis 28. Oktober 1882 auf Wochenlisten bestrittenen Ausgaben für die Konservierung der Gebäude, Strassen, Gassen und Plätze, Kanäle, Wasserleitungen, Brücken und Geländer, dann an Pflasterungen und Uferversicherungen sich ergibt, — unter möglichster Detaillirung der in der einen wie in der anderen Periode vorgenommenen diesfälligen Arbeiten und ihres Kostenerfordnisses, in so weit dieses auf die Wochenlisten verrechnet wurde, aufzuklären; b) dieser Bericht des Stadtbauamtes ist sodin an die gemeinderätliche Bausektion zu leiten und von dieser mit den daraus sich ergebenden geeigneten Anträgen dem Gemeinderate vorzulegen.

— (Zagrebski Slovenci) poslali so v Celovec naročnino za osem iztisov „Mira“, katere so prepustili uredništvu v svrhu, da jih razdeli mej korške Slovence.

— (Novosti iz Ljubljane v „N. Fr. Presse“.) V nedeljskem listu ima „N. Fr. Pr.“ dopis iz Ljubljane, iz katerega izvemo, da je imela ljubljanska „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“ svoj občni zbor 21. t. m., tedaj v isti dan, v kateri se je porodila svoj čas Šmerlingova ustava. Ta dan so naši nemčurji nekaj praznovali z banketom v kazini, sedaj pa so to navado uže davno opustili. Kaj čemo: Sic transit itd. Iz poročila izvemo, da se nemškemu „Schulvereinu“ na Kranjskem kaj slabo godi, kajti vsaj dr. pl. Schrey je strašno jadikoval. Državni uradniki baje nečejo več plačevati letnih doneskov (die Entrichtung der Mitgliederbeiträge verweigerten), a „Ortsgruppe Laibach“ šteje vender še 300 udov. No, jedno ničlo menj, pa jih bo tudi še zadosti, vsaj še konstitucionalno društvo nijma nad trideset vernih več. Sedaj se bodo neki začele po nemških gostilnah in prodajalnicah razobešati pušice v nabero daril za nemški „Schulverein“. No, radovedni smo na te nemške gostilnice in prodajalnice! Za predstojnika bil je izvoljen, tako stoji tiskano v „N. Fr. Pr.“, deželni poslanec, menda in partibus infidelium, dr. Jožef Suppan, za namestnika c. kr. profesor Gartenauer, za tajnika c. kr. profesor Linhart. No, menda vender tako hudo ne bo, da bi c. kr. uradniki res ne hoteli plačevati doneskov za „Schulverein“, vsaj sta v vodstvu dva c. kr. profesorja!

— (Odbor za trgovski ples,) obstoječ iz gospodov: Anton Jeločnik, Karl Juvančič, Karl Karinger, Janko Knez, Janko Palfinger, Fran Schantel, Viktor Schiffer, Anton Schuster, Friderik Sos, Ivan Wöfling, je dne 21. t. m. zboroval in gospoda Fran Schantel-na jednoglasno izvolil prvomestnikom. Kakor smo uže omenili, bode ples dne 27. januarja pr. l. v prostorih starega strelišča in so se uže vse priprave pričele, da se bode trgovski ples onim v preteklih letih jednako sijajno uvrstil. Prodajo vstopnic so prijazno prevzeli gospodje: Karl Karinger, Vaso Petričič in Karl Till; svirala bode godba 17. peš-polka.

— (Izpred porotnega sodišča.) Dne 22. t. m. bila sta zatožena kmetska fanta Pavel Smuk in Andrej Šuštar iz Save pri Litiji hudodelstva uboja. V gostilnici na Savi pila sta v noči od 22. do 23. oktobra t. l. z več družimi fanti, mej

katerimi je bil tudi Andrej Lukač. Uže tam menda nij bil Smuku Andrej Lukač po godu, kajti plesal je z najbrhkejšim dekletom. Proti polnoči zapustili so gostilnico in Andrej Lukač šel je klicat dekleta. Zatoženca Smuk in Šuštar pa sta se, kakor pravi Šuštar, peljala za roko in šla proti domu. Kar steče Smuk za Andrejem Lukačem, ki je govoril pod oknom pri Zajčevi hiši in ga s polenom udari najprej po hrbtu, potem pa še po glavi, tako, da je Lukač vsled prizadetih ran v šestih dneh umrl. Smuk ne taji dejanja, a trdi, da ga je našuntal Šuštar, kateri je ves „hudičev“. Šuštar pa odločno taji in pravi, da je storil Smuk dejanje brez kacega prigovarjanja in ščuvanja od njegove strani. Porotniki (načelnik g. Franc Kotnik) so vprašanje glede krivde Pavla Smuka jednoglasno potrdili. Sodišče obsodilo je Pavla Smuka na tri in pol leta teške ječe poostrene s postom, trdim ležiščem, tamnico in samotnim zaporom. Andrej Šuštar pa je bil zatožbe oproščen.

— (Iz Begunj na Gorenjskem) piše se nam v 27. dan t. m.: Usojamo si naznanjati, da se je pri nas ustanovila „prostovoljna požarna bramba“ in s 24. dnem t. m., ko je bila volitev, stopila v življenje. Ob jednom štejem si v dolžnost g. Antonu Zadniku, nadzorniku v kaznilnici, za neutrudljivo delavnost in prizadevanje pri ustanovljenji tega društva, kakor tudi vsem podpornikom izreči najtoplejšo zahvalo.

— (Vabilo) k veselici, katero napravi narodna Čitalnica novomeška v prostorih prvega „Narodnega doma“ 31. decembra 1882 (Silvestrov večer). Program: 1. „Brez jadra“, moški zbor s spremljevanjem na glasoviru, dr. B. Ipavec. 2. „Pri zibel“, četverospjev, K. Mašek. 3. „V naravi“, šaljivi moški zbor, Gj. Eisenhut. 4. „V tibi noči“, četverospjev, A. Leban. 5. „Mornarska“, moški zbor, dr. G. Ipavec. 6. „Tako osamljeno“, tenor-solo s spremljevanjem na glasoviru, Abt. 7. Veliko srečkanje. 8. Ples. Mej posameznimi točkami godba na glasoviru. Vstopnina za ude 20 kr., za neude 40 kr. Začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer. Odbor.

— (Vabilo) k veselici, katero priredi Čitalnica v Ptuiju v starega leta dan v svojih prostorih „narodnega doma“. Spored: 1. Dr. G. Ipavic: „Sredi vasi“, moški zbor. 2. K. Mašek: „Lahko noč“, ženski zbor. 3. Ouvertura k operi „Zampa“, za glasovir in gosli. 4. Narodna pesen: „Sarafan“, mešani zbor. 5. A. B. Tovačovsky: „Sporočilo“, moški zbor. 6. Tombola. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K tej veselici uljudno vabi odbor.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim koncem leta poteče naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naročnino naprej plačajo.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvo „Slov. Naroda“.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu srednje, sploh pa le za 0.94 mm. višje, kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 736.24 mm. in je bilo v soboto in nedeljo podnormalno. Z ozirom na srednje stanje tedensko je bil barometer razen sobote in nedelje podnormalen tudi še v petek. Najvišje srednje stanje, za 10.24 mm. nad tedenskim normalom, je imela sredo; najnižje, za 15.19 mm. pod normalom, sobota; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 25.43 mm. Najvišje stanje v vsem tednu sploh, za 11.33 mm.

nač normalom, je imel barometer v sredo zvečer; najnižje, za 17-41 mm. pod normalom, v soboto zvečer; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 28-74 mm. Največji razloček v stanji jednega dne, za 6-30 mm., je imela sobota; najmanjši, za 1-67 mm., četrtek

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala $+0.9^{\circ}\text{C}$, to je za 3.1°C nad normalom, in je bila vse dni nadnormalna. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bila temperatura v ponedeljek, torek in sredo nadnormalna, druge dni pa podnormalna. Najvišje srednje stanje, za 2.9°C nad tedenskim normalom, je imel ponedeljek; najnižje, za 1.9°C pod tedenskim normalom, nedelja; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 4.8°C . Najvišja v vsem tednu sploh, za 4.7°C nad normalom, je bila temperatura v torek opoldne; najnižja, za 3.1°C pod normalom, v nedeljo zjutraj; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 7.8°C . Največji razloček v stanji jednega dne, za 3.6°C , je imel torek; najmanjši, za 0.6°C , sobota.

Vetrovi pretečenega tedna so bili sicer slabotni, vendar pa zelo spremenljivi. Največkrat, 7krat, smo imeli „vzhod“, po 4krat „burjo“ in „brevetrij“, po 2krat „sever“ in „jugovzhod“, po 1krat „gorenjec“ in „jugozahod“.

Nebo je bilo večinoma, 15krat, „oblačno“, 4krat „jasno“, 2krat pa „deloma jasno“.

Mokrina: Pretečeni teden nij imel nobenega deževnega in le jeden sneženi dan, namreč soboto; palo je za 15 cm. snega, na mokrino reducirano za 20-00 mm. mokrine.

Dunajska borza

dné 28. decembra.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76	gld.	10	kr.
Srebrna renta	76	„	90	„
Zlata renta	95	„	80	„
5% marcna renta	90	„	80	„
Akcije narodne banke	828	„	—	„
Kreditne akcije	284	„	20	„
London	119	„	40	„
Srebro	—	„	—	„
Napol	9	„	49 $\frac{1}{2}$	„
C. kr. cekini	5	„	67	„
Nemške marke	58	„	65	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119	„
Državne srečke iz l. 1864	100	„	167	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	„	—	„
Ogrska zlata renta 6%	118	„	60	„
„ 4%	85	„	65	„
„ papirna renta 5%	84	„	70	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	„	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	113	„
Zemlj. obč. avstr. 4 $\frac{1}{2}$ % zlati zast. listi	119	„	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„	25	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	„	—	„
Kreditne srečke	100	gld.	174	„
Rudolfove srečke	10	„	19	„
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	117	„
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	214	„	25	„

Zahvala.

Za mnogostranske dokaze toplega sočutja mej boleznijo moje nepozabljive, predrage soproge

Leopoldine Papis, roj. Piano,

potem za obilo udeležbo pri pogrebu predrage ranjce. osobito vsem sorodnikom Senožškim, prečastitej duhovščini, oziroma gospodu župniku Senožškemu, kakor tudi tukajšnjemu učiteljskemu osebju in šolskej mladini, nadalje nadžupanu gospodu L. Deklevi in njega soprogi izreka najpri-srčnejšo zahvalo

žalujoči soprog

Fran Papis,

trgovec in c. kr. poštár.

(804—2)

Dolenja Košana, dné 22. decembra 1882.

Vabilo na naročbo.

Preverjeni, da nam je ilustriran šaljiv list živa potreba in uvažuje razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bomo počenši od novega leta 1883 izdajati **zabavno-zbadljiv in šaljiv list**

„ŠKRAT“

ki bo izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povestij raznovrstno zabavno gradivo, razpravljač vsakdanja politična in socijalna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer že nekaj v Ljubljani bivaiočih rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obračamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovtipa, da blagovoljno pomnože kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran, prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo v našem, zlasti v začetku težavnem početju. (769—4)

Cena listu bode:

Za vse leto	3	gld.	—	kr.
„ pol leta	1	„	50	„
„ četrt leta	—	„	80	„

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novci, pošiljajo upravnistvu.

Uredništvo in upravnistvo šaljivega lista

„ŠKRAT“

v Ljubljani, v „Narodnej Tiskarni“.

Lepo posestvo

je prostovoljno na prodaj v **Zatičini**. Hiša z jednim nadstropjem in družim gospodarskim poslopjem stoji na lepem kraju ravno pred okrajno sodnjo ter je pripravna za krčmo in prodajalnico. Pri hiši je tudi nad 6 oralov njiv in nekoliko senožeti in nad 7 oralov lepega mladega gozda. Kdor želi kupiti omenjeno posestvo, izve vse bolj natančno pri **posesniku h. št. 58 v Zatičini**. (762—4)

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

! Najnovejše spričalo. !

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo **salicilno ustno vodo** in **salicilni zobni prašek** z izvrstnim uspehom in priporočati ja morem vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem
(466—18) **Anton Slama**, župnik.

Vsa navedena sredstva ima **vedno frišna** v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna „pri samorogu“,

v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Loz **50** kr.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

1. glavni dobitek: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.
2. glavni dobitek: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.
3. glavni dobitek: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.
4. glavni dobitek: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld.

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

Srečkanje 5. januarja 1883.

Cena jednemu lozu 50 kr.

(783—6)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštino naj se pošiljajo na

TRST, P. Grande 2. **loterijski oddelek tržaške razstave** TRST, P. Grande 2.

Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo adresu.

Lozi dobivaje se v Ljubljani pri slavnej kranjskej eskomptnej banki, pri **J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih**.

LOZI

ruščega

KRIZA.

Prvo srečkanje uže 2. januarja!

V letu 3 srečkanja. Glavni dobitek 2. januarja, 1. maja, 1. septembra.

gold. **200.000** a. vr.

Najmanjši dobitek 12 gld., naraste do 20 gld.

Izvirne srečke točno po uradnem borzinem kurzu.

Posamezne loze v petih četrtletnih obrokih po 3 gld.

Takojšnja igralna pravica uže k prvemu srečkanju dne 2. januarja.

Menjalnica administracije lista

(790—3)

WIEN, Stefansplatz Nr. 9. **MERCUR** CH. COHN, Wollzeile 10 u. 15.